

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

13. VII. 1989

~~TAJNĚ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 9

Počet příloh: 8/16

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 86

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

V průběhu 12. 7. 1989 nebylo zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku. V Praze došlo k opakovanému pokusu o provokativní akci organizovanému tzv. Českými dětmi v prostoru Stromovky v Praze 7. Situace byla plně zvládnuta za přítomnosti funkcionářů ONV, OV KSČ a obvodní prokuratury.

Nebyla zaznamenána závažná nepřátelská činnost vnějšího protivníka.

Pokračují pokusy rozšířit petiční akce pod materiál "Několik vět", byly zaznamenány snahy vnitřního protivníka přenést tuto činnost i na území Východoslovenského kraje. Postupně krystalizují názory vnitřního protivníka na taktiku a organizaci protisocialistických vystoupení připravovaných k 21. výročí internacionální pomoci.

V Západočeském kraji byl zaznamenán klamný výhružný anonymní telefonát a následně byl jako podezřelý se souhlasem prokurátora zadržen 2x trestaný čs. občan.

Nebyl zaznamenán výskyt nepřátelských letáků. Ve Východočeském kraji byl okresní organizaci Českého svazu žen zaslán podepsaný urážlivý dopis jako reakce na odsuzující stanovisko k pamfletu "Několik vět".

V Praze došlo ke zhanobení sovětské vlajky /vyvěšena na veřejné budově ve výši 5. patra/. Po pachateli se pátrá.

V důsledku provozní poruchy a následného výpadku výroby etylenu v Chemických závodech ČSSP v Litvínově /okr. Most/ došlo k následné škodě ve výši více než 1,5 miliónu Kčs.

Nedošlo k závažné mimořádné události v dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

b/ Nelegální organizace České děti zorganizovala 12. 7. 1989 v Praze 7, v prostoru Stromovky, již čtvrté nepovolené shromáždění namířené proti projektu ZÁKOS. Tvořil je průvod asi 70 osob, v čele s transparentem "Ne auta ve Stromovce", který se shromáždil v 17.15 hod. tak jako v předchozích případech před bývalou Šlechtovou restaurací. Přítomní byli vyzváni pracovníkem ONV Praha 7 k opuštění prostoru. Vzhledem k tomu, že na výzvu nereagovali, bylo přikročeno ke kontrole totožnosti jednotlivých osob a k předvedení nejaktivnějších účastníků shromáždění. V 17.40 hod. opustili účastníci uvedený prostor, bezpečnostní opatření bylo ukončeno v 18.00 hod. Do 20.00 hod. byl na místě zajištěn zvýšený výkon pořádkové služby VB. V průběhu opatření bylo zkontrolováno celkem 73 osob, z nich nejaktivnějších 13 bylo předvedeno. Tři osoby byly propuštěny, 10 osobám bylo sděleno podezření z přečinu podle § 6 zákona č. 150/1969 Sb. Ze známých aktivistů tzv. nezávislých iniciativ se podle zjištění akce zúčastnila Jana MIKLUŠÁKOVÁ /1969/, ošetřovatelka v Domově důchodců v Praze 1 /pozn.: jde o účastníci nátlakové akce před budovou Čs. rozhlasu v Praze dne 8. 7. 1989, při níž byla požadována publicita pro tzv. Mírový klub Johna Lennona a další "nezávislé iniciativy"/.

Dodatečně bylo zjištěno, že v neděli 9. 7. 1989 v odpoledních hodinách se v lese nedaleko Komořan /obvod Praha 4/ shromáždilo několik desítek osob. Zatím nezjištěný řečník vystoupil s kritikou článku Rudého Práva odsuzujícího výzvu "Několik vět". Vychvaloval činnost tzv. nezávislých iniciativ a vyzýval osoby přítomné na shromáždění, "aby vytrvaly v boji do vítězného konce". Za příklad dával polskou Solidaritě. Dále zval účastníky na "velkou manifestaci" na Letné 21. 8. 1989. Další řečník organizoval podpisy předložených archů /dosud neupřesněno pod jaký dokument nebo výzvu, s největší pravděpodobností šlo o "Několik vět"/.

Přední aktivisté nelegální organizace Mírový klub J. Lenno-
na mají v úmyslu zpracovat pamflet stylizovaný jako výzvu KSČ,
aby se vzdala vedoucí úlohy, neboť je pro národ nepřijatelná.
V textu návrhu pamfletu se mj. tvrdí, že komunisté začali rozvra-
cet republiku již před druhou světovou válkou a doslovně se uvá-
dí "vraťte nám to, co nám po právu dědičně náleží. Vraťte nám
tuto zemi, chceme o ni na rozdíl od vás pečovat". K materiálu
má být organizována podpisová akce. Záměr je ve stádiu přípravy,
nejsou vyloučeny změny.

Studentské tiskové a informační středisko v Praze /STIS/
zastřešující různé fakultní a školní časopisy jako oficiální orgán
SSM obdrželo k publikaci "Prohlášení volného sdružení OBČANSKÁ
BESEDA". V jeho textu se píše mj. o tom, že nad ČSSR "se rozestřel
příkrov jednotvárné šedi, zatímco v dobách našich obrozeneckých
předků zde pulsoval čilý pospolitý život...". Tzv. OBČANSKÁ BESE-
DA, která má být tímto založena, "má starost o nahromaděné problé-
my této země, které ~~pužují~~ čs. občany a zabraňují jim rozvinout
jejich tvůrčí možnosti". Prohlášení je podepsáno Jiřím NOVOTNÝM,
Vladimírem OBORSKÝM a Janem ŠTERNEM z Prahy, Tomášem MACHÁČKEM
z Krhanic /okres Benešov/ a Milanem HANUŠEM z Říčán /okres Pra-
ha-východ/. Jsou prováděna opatření k tomu, aby "Prohlášení" neby-
lo publikováno.

Ve spojitosti s poznatky k přípravám vnitřního protivníka
na protispolečenská vystoupení při příležitosti 21. výročí inter-
nacionální pomoci bylo zjištěno, že nepřátelské osoby v Jihomo-
ravském kraji /Brno/ kalkulují zejména s účastí náhodných zvě-
davců, kteří mají akci dodat zdání masového charakteru. Přiví-
tali proto, že výročí v roce 1989 připadá na všední den, kdy uli-
ce budou plné chodců. Několik aktivistů - provokatérů je zaujme
a strhne k hromadnému vystoupení. Je připravován komplex bezpeč-
nostních opatření k tomu, aby v Brně bylo záměru vnitřního pro-
tivníka zabráněno.

V okrese Nové Zámky /Západoslovenský kraj/ jsou mezi občany maďarské národnosti organizovány podpisové akce za vytvoření samostatných maďarských škol. Nezávisle na sobě je organizují Ernest VANK /1949/, člen KSS, zástupce ředitele SOU Jihoslovenských papíren a celulózek Štúrovo a Daniel CZUCZOR /1933/, vyloučen z KSS, bez pracovního poměru. O situaci bude informován vedoucí tajemník OV KSS v Nových Zámcích.

V Jihočeském, Severočeském a ve Východočeském kraji pokračují výskyty protisocialistické výzvy "Několik vět". V Jihočeském kraji získával bezúspěšně podpisy aktivista nelegální organizace "Hnutí za občanskou svobodu" Miroslav CRHA /1963, lesní dělník/ a v Severočeském kraji získal pod petici v Ústí nad Labem 11 podpisů Dan EMINGER /1963, bez pracovního poměru/. Ve Východočeském kraji byl zjištěn výskyt jednoho exempláře "Několika vět" v okrese Rychnov nad Kněžnou. Kromě toho jako reakci na kritické stanovisko publikované v Rudém Právu zaslal jednu kopii pamfletu spolu s urážlivým dopisem pracovnícím OV Českého svazu žen v Chrušdích zaměstnanec Východočeského průmyslu masného v Březhradě ing. Martin DVOŘÁK /1956, stoupenec Nezávislého mírového sdružení/.

Signatář "charty - 77", barvíř n.p. SEBA Liberec Miroslav POLÁK /1953/ předal ZV KSČ písemný požadavek, aby s pamfletem "Několik vět" byli na nejbližším veřejném fóru seznámeni všichni zaměstnanci a současně oznámil, že se stejným požadavkem vystoupí na členské schůzi ROH. Byl informován územní stranický orgán, který rozhodl, aby na schůzi ROH byl vyslán aktivista OV KSČ a aby realizaci záměru POLÁKA bylo zabráněno.

Byl zaznamenán pokus nepřátelských osob z Prahy přenést prostřednictvím jejich stoupenců z Východoslovenského kraje podpisovou akci k materiálu "Několik vět" i na území tohoto teritoria, kde je záměrem získávat podpisy zejména v prostředí inteligence a pracovníků v kultuře. Tento pokus je podle zjištění dosud bezúspěšný.

Ve všech případech známých organizátorů je prováděna dokumentace jejich činnosti, po neznámém rozšiřovateli "Několika vět" v okrese Rychnov nad Kněžnou se pátrá.

V Chodově /okr. Sokolov, Západočeský kraj/, byl 11. 7. 1989 zaznamenán anonymní telefonát vyhrožující výbuchem školy a obytného domu. Jako podezřelý byl 12. 7. 1989 se souhlasem prokurátora zadržen 2x soudně trestaný požárník Chemických závodů Sokolov [REDACTED] /1958/. Případ je objasňován, bezpečnostní prohlídky 11. 7. 1989 potvrdily telefonát jako klamný.

V Praze bylo 12. 7. 1989 zjištěno, že na lešení Tylova divadla /objekt v rekonstrukci/ ve výši 5. patra je vyvěšena sovětská vlajka s nápisem "NE" /nad symbolem srpů a kladiva/. Po pachateli se pátrá.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V roce 1987 prováděla rakouská firma UNITHERM Vídeň na základě kontraktu s PZO Pragoinvest Praha rekonstrukci plynové pece č. 2 ve s.p. CALOFRIG Borovany, okr. České Budějovice. Ze strany s.p. CALOFRIG byla uhrazena PZO Pragoinvest za montážní práce částka 327 086,- Kčs a následně pak PZO vyplatil rakouské firmě přesně nezjištěnou částku v rakouských šilincích, ač ve skutečnosti některé práce vykonali pracovníci s.p. CALOFRIG. Tím došlo k neoprávněnému zvýhodnění rakouské firmy o částku ve výši nejméně 50 tisíc Kčs ke škodě s.p. CALOFRIG. Oddělením vyšetřování VB OS SNB České Budějovice bylo zahájeno trestní stíhání ve věci tr. činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a) Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

Dne 10. července 1989 v 10.30 hodin došlo v Praze 5 Zbraslavi v dílně Výzkumné základny uranového průmyslu Ústavu jaderných paliv ke shoření 2 kg radioaktivního odpadu. Příčinou byla neopatrná manipulace pracovníka při opravě soustruhu, kdy mu upadla koncovka elektrického vodiče pod napětím do odpadu. Požár byl lokalizován pracovníky dílny. Byla provedena desaktivace haly. Při měření radiace nebylo její zvýšení zaznamenáno. Ke zranění osob nedošlo. Výroba přerušena nebyla. Pracovník, provádějící opravu byl odeslán k lékařskému vyšetření, jehož výsledky budou známy za 3 dny. Případ byl orgánům SNB oznámen opožděně až dne 12. července 1989.

Vyšetřuje OS SNB Praha 5.

Dne 9. července 1989 v době od 15.00 do 16.00 hodin bylo ve východní části okresu Komárno v katastru obcí Příbeta, Dolný Peter a Dúlovce prudkým deštěm a krupobitím poškozeno 40 procent zemědělských kultur. Ke zranění osob nedošlo. Přesná výše způsobené škody bude vyčíslena dodatečně.

Dne 11. července 1989 ve 14.00 hodin se nad severní částí Opavy a přilehlou obcí Malé Hoštice přehnala silná bouře, provázená průtrží mračen, která způsobila zatopení asi 20 sklepů rodinných domků a poškození zemědělských kultur. Ke zranění osob nedošlo. Byla způsobena značná škoda, jejíž výše bude vyčíslena dodatečně.

Téhož dne v 19.00 hodin se nad obcemi Soběsuky a Krumsín (okr. Prostějov) přehnala silná bouře s krupobitím. Zatopením soukromých i hospodářských objektů, komunikací a polních porostů vznikla škoda asi 300 000 Kčs. Ke zranění osob nedošlo.

V noci na 12. července 1989 došlo v Bratislavě v důsledku prudkého deště a sesuvu zeminy, která ucpala kanalizaci, k zatopení kanceláří v Ústavu informací a prognóz ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy SSR. Ve 20 zatopených kancelářích byla umístěna zahraniční rozmnožovací technika a materiál v hodnotě 3,5 miliónů Kčs. Ke zranění osob nedošlo. Přesná škoda bude vyčíslena dodatečně.

Vyšetřuje OS SNB Bratislava 4.

Dne 12. července 1989 v 09.05 hodin došlo v Chemických závodech ČSSP v Litvínově (okr. Most), provoz Petrochemie II, k náhlému úniku vody v kotli č. 1 a následnému odstavení výroby etylénu. Příčinou úniku vody byla trhлина na zařízení uvnitř kotle. Cizí zavinění je vyloučeno. Výroba byla obnovena téhož dne ve 14.30 hodin. Následná škoda vzniklá nevyrobením 306 tun etylénu činí asi 1 530 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Most.

Dne 12. července 1989 v 09.12 hodin došlo v budově Svazu protipožární ochrany v Kroměříži k požáru počítače značky TNS GC+PPW. Příčinou byla technická závada zdroje základní jednotky počítače. Vzniklá škoda činí asi 100 000 Kčs. Ke zranění osob nedošlo.

Vyšetřuje OS SNB Kroměříž.

c) Majetková trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 15. června 1989: k stíhání

██████████ (nar. 1965, bytem Praha 6, t. č. ve vyšetřovací vazbě v NVÚ Praha Ruzyně) pro trestný čin podvodu. Jako spolupachatel byl zjištěn ██████████ (nar. 1966, bytem Praha 4, bez pracovního poměru, t. č. ve vazbě pro stejnou trestnou činnost). U dosud prokázaných 23 případů činí škoda 698 500 Kčs, z toho bylo poškozeným vráceno 158 000 Kčs.

Vyšetřuje MS VB Praha.

Dne 12. července 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 60 případů krádeží vloupáním, z toho:

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	8	12	-	14	13	305 600
SSR	2	3	1	2	5	29 000
ČSSR	10	15	1	16	18	334 600

d) Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dopravní nehody dne 12. července 1989

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	207	2	12	994 600
SSR	94	-	5	351 200
ČSSR	301	2	17	1 345 800

e) Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 12. července 1989 zadrželi příslušníci PS pro přípravu a pokus o přechod státní hranice z ČSSR do Rakouska 2 občany ČSSR a 3 NDR.

Hranici se socialistickým státem narušili 3 občané ČSSR, 3 NDR a 1 PLR.

Ze zájezdu organizovaného čs. cestovní kanceláří do Rakouska se nevrátil 1 občan ČSSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

V n. p. Tatra Kopřivnice byli s pamfletem "Několik vět" seznámeni v rámci projednávání ve stranických organizacích nejprve předsedové ZO KSČ. Z nich mnozí se vyjádřili, že pamflet neobsahuje nic závažného, že je to pravda a podobně. Následně s ním byla seznámena celá členská základna, což dlouholetí členové strany považovali za neuvážené s tím, že strana tak posloužila autorům pamfletu více než Svobodná Evropa. Je vyjadřován podiv "jak to vlastně je, když několik osob dovede zaměstnat celou stranu".

Negativní ohlasy na protisocialistickou výzvu "Několik vět" se projevují v prostředí věřících /katolíků, evangelíků/ v Jihočeském kraji. Zejména je odsuzována výzva k otevřené konfrontaci, což svědčí podle názoru věřících o sledování pouze osobních cílů autory pamfletu. V prostředí Církve československé evangelické současně dochází k výhradám ke způsobu psaní okresního tisku /PALCÁT/, kde bylo uvedeno, že pamflet je požadavkem nelegálních struktur a církví, což je pokládáno za nepravdivé osočování.

Ve Strojní traktorové stanici v Kamenici nad Lipou /Jihočeský kraj/ při organizování odsuzující rezoluce pracující poukazovali na situaci v roce 1968, kdy také podepisovali různé rezoluce a doplatili na to. V Průmyslovém podniku v témže místě zaměstnanci při stejné příležitosti argumentovali malou informovaností o obsahu pamfletu. K pozitivní reakci došlo pouze v Modetě Pelhřimov, kde se pod odsuzující rezoluci proti pamfletu "Několik vět" podepsalo 125 členů strany.

Dlouholetí členové KSČ v Tesle Brno značně skepticky posuzují dosavadní vývoj v ČSSR s tím, že je neustále kritizována minulost, ale není vytyčena seriózní linie, která by nás vyvedla z krize. Poukazují na to, že se prosazují osoby, které nikdy socialismu nepřály a nyní argumentují tím, že se plně potvrzují jejich názory, že socialismus není životaschopný. Jako příklady uvádějí PLR a MLR. Byl informován KV KSČ.

Dne 12. července 1989 v 15.30 hodin byli v obci Dalskabát (okr. Olomouc) v soukromé zahradě při česání višňové přistřiženi synem majitele [REDACTED] (nar. 1964, bytem tamtéž, kuchař) 2 vojáci Sovětské armády. Jednomu se podařilo ze zahrady utéci a druhého kousli do hýždě a lýtka psi majitele zahrady. Bylo zjištěno, že se jedná o Apandřana Abdulajeviče MELDĚŠEVA (nar. 1969). Jmenovaný byl i se samopalem, který při útěku zanechal v zahradě, předán zástupci posádky Sovětské armády. Druhý voják při útěku ze zahrady vystřelil 2 rány ze samopalu. Ke zranění osob nedošlo.

Vyšetřuje OS SNB Olomouc.

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Hegenbart

vedem' FWR
předs. SSSR
s. Pilský
s. komár
DMS

Schůzka výkonného výboru tzv. klubu OBRODA

Dne 11. července 1989 se uskutečnila schůzka výkonného výboru tzv. OBRODY-Klubu za socialistickou přestavbu.

V úvodu schůzky informoval Josef DOMAŇSKÝ, že za ním byl Jaroslav ŠABATA s cílem získat jej jako představitele OBRODY pro akce plánované pro nejbližší období. Uvedl, že stěžejní akcí je příprava vzniku tzv. Občanského výboru, který má vyzvat vládu k diskusi, k čemuž je již zralá situace. V čele Občanského výboru má stát Václav HAVEL a jako členové jsou vytypováni údajně i lidé především z kulturní fronty. Očekává se účast též zástupců OBRODY. K vyhlášení vzniku Občanského výboru má dojít v okamžiku, kdy bude pod výzvou "Několik vět" získáno přibližně 20 000 podpisů. Tyto informace potvrdil na schůzce i Miloš HÁJEK s tím, že se jedná o informace zatím přísně důvěrné.

V této souvislosti DOMAŇSKÝ rovněž hovořil o tom, že dle ŠABATY existují vážné obavy z provokací ze strany vedení v souvislosti se srpnem s cílem získat záminku k tvrdším zásahům, likvidaci nezávislých skupin, celkově k postupu srovnatelnému s Čínou. Tyto obavy potvrzují i informace o tom, že jednotky Lidových milicí byly vybaveny obuškami a nacvičují zásahy proti obyvatelstvu. V další části informoval DOMAŇSKÝ o situaci OBRODY v Brně a uvedl, že zde byl vcelku pozitivně přijat program OBRODY, ale řada lidí návrhu programu vytýká, že je příliš politický, málo národní a málo se zabývá problémy lidí. V důsledku toho dochází k určitým změnám postojů ve vztahu k OBRODĚ. Situace však podle DOMAŇSKÉHO není vážná, bude však nutno k tomu přihlédnout při zpracování konečné verze programu.

DOMAŇSKÝ rovněž informoval, že v srpnu bude v Brně vydáno první číslo časopisu zdejší OBRODY - IMPULS a toto číslo má být zaměřeno jako informace o srpnu 1968. V této souvislosti se účastníci schůzky shodli v tom, že OBRODA se musí zaměřit na vysvětlování srpna 1968 a jeho následků.

DOMAŇSKÝ rovněž informoval, že v současné době má brněnská skupina OBRODY asi 70 členů a vznesl požadavek na rozšíření redakční rady DIALOGU o zástupce Brna.

Z brněnského prostředí vzešel rovněž návrh, aby stanovisko OBRODY k srpnu bylo formulováno jako výzva k politickému rozumu. V této souvislosti bylo dohodnuto, že OBRODA připraví iniciativně návrh textu k srpnu i pro ostatní iniciativy, aby tak předešla vydání nějakého radikálního textu. První návrh má být připraven na příští schůzku přípravného výboru, která se uskuteční dne 18.7. 1989 a na základě připomínek členů výkonného výboru bude tento návrh dopracován a znovu projednán na schůzce výkonného výboru dne 25.7.1989. Takto připravený návrh bude předložen k projednání a schválení zástupitelstvu OBRODY, které bude svoláno na 1.8.1989. Kromě vlastního textu má zástupitelstvo OBRODY projednat a schválit celkový postup OBRODY k srpnu.

Miloš HÁJEK dále podal informaci o situaci, která vznikla v návaznosti na vydání svolání nezávislých skupin k parlamentům ZSS. Uvedl, že původní text, na jehož přípravě se OBRODA přímo podílela již podepsaly některé další iniciativy, včetně "charty-77" a Demokratické iniciativy. Den před odesláním textu však přišel Ladislav LIS a Jan ŠTERN s tím, že text je nedostatečný, předělali některé formulace a doplnili text o požadavek okamžitého odchodu vojsk. Podle Miloše HÁJKA byly tyto úpravy nepřijatelné a proto s nimi nesouhlasil. Na tomto základě byly vydány dvě výzvy, jedna OBRODY a druhá upravená ostatních iniciativ.

Aby nedocházelo k obdobným situacím, byl předložen návrh, aby OBRODA byla iniciátorem vytvoření celopražského koordináčního výboru. K tomuto návrhu byla na schůzce rozdílná stanoviska a nakonec bylo dohodnuto, že návrh nebude prezentován jako návrh OBRODY, ale že jej přednese Miloš HÁJEK v rámci "charty-77".

Dále na schůzce výkonného výboru předložil Vladimír KOLMISTR písemný návrh na pokračování kontaktů s ÚV KSČ. Ve zdůvodnění uvádí, že o dialog s ÚV KSČ se snaží i některé další skupiny a jak potvrdil i Miloš HÁJEK, vznikla údajně blíže nespecifikovaná skupina, která se zaměřuje na vyhledávání kompromitujících skutečností na vedoucí stranické a státní funkcionáře, které chce využít k nátlaku formou - buď budete s námi diskutovat, nebo věci které jsme zjistili zveřejníme. Skupina vyhledává údajně takové případy, jako např. získání pozemku s. Štěpánem v blízkosti hotelu PRAHA. Kromě toho vzniká i snaha požádat Sověty, aby pomohli při vzniku diskuse mezi vedením a občany.

Na základě návrhu bylo dohodnuto pokračovat v dialogu s ÚV KSČ s tím, že OBRODU bude zastupovat delegace v původním složení, pouze bude vyměněn MENCL za Miloše HÁJKA. Jako podnět pro pokračování dialogu má HÁJEK urychleně zaslat na ÚV KSČ programové teze a Sdělení výkonného výboru č. 3.

Dále KOLMISTR předložil písemný návrh na založení knihovny OBRODY, kde by se shromažďovaly materiály OBRODY a knihy pro studium. Návrh byl doplněn o vytvoření fondu magnetofonových záznamů, např. vystoupení DUBČEKA a pod. Z knihovny by bylo možno si půjčovat prostřednictvím členů výkonného výboru a osoba knihovníka by zůstala utajena, aby se ochránily shromážděné materiály. Návrh byl schválen s tím, že funkcí knihovníka byl pověřen Václav GRULICH.

Jan URBAN informoval o tom, že byl ze zahraničí dotazován, kam mají být poukazovány peníze za zveřejněné informace a materiály OBRODY. Bylo konstatováno, že OBRODA za zveřejnění svých materiálů peníze nepřijímá. Pokud přesto budou nějaké peníze poukázány, mají být adresovány Východoevropské informační agentuře, jejíž prostřednictvím budou všechny informace OBRODY zveřejňovány. Návrh, aby peníze byly poukazovány na volební fond IKS odmítl Miloš HÁJEK s tím, že IKS by to odmítla.

Věnek ŠILHÁN informoval o tom, že dne 7.7.1989 natáčel pro sovětskou televizi vystoupení o tzv. Vysočanském sjezdu. Natáčení se uskutečnilo před ČKD tak, aby v záběru byla budova jídelny, kde se sjezd konal. ŠILHÁN hovořil rusky a pořad má mít rozsah asi 30 minut. Vystoupení ŠILHÁNA pro sovětskou televizi natáčel Krátký film Praha, což ŠILHÁN označil za pikantní v souvislosti s tím, že ředitelem Krátkého filmu je syn s. Jakeše.

V závěru byla podána informace, že na příští schůzce výkonného výboru podá SEIDL podrobnou zprávu o své cestě do Moskvy a celkové situaci v SSSR, kterou označuje za velmi vážnou. Předběžně bylo sděleno, že časopis "Dvacátý věk a mír" je ochoten zveřejňovat materiály OBRODY a že v SSSR se již pracuje na programových tezích OBRODY, které zde mají být zveřejněny.

/II. správa SNB/

Rozdělovník:

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

vedení FMV
I, II, III, XII.
KS SNB

Zájem aktivisty Nezávislého mírového sdružení o vojenské předpisy

Aktivista Nezávislého mírového sdružení /NMS/ Josef KUHN (1960), rtm. v záloze, býv. přísl. VJ 1115 Čáslav, projevil zájem o zaslání výpisu z vojenských předpisů pojednávajících o přijetí a propuštění z armády. Cílem je získat podklady pro vyvíjení tlaku NMS k dosažení změn těchto předpisů tak, aby bylo umožněno bez problémů mladým vojákům z povolání odejít z ČSLA.

/III. správa SNB/

vedení FMV

I, II, III. správa SNB

Správa SNB Praha

Rozdělovník:

s. Hegenbart

Opatření Kaddáfího k teroristickým skupinám

Vůdce libyjské revoluce Muamar Kaddáfí má v úmyslu upustit od dosavadní neskryvané podpory teroristických skupin "Palestinského hnutí odporu", připravovaných v Libyi. Po jednání s představiteli teroristů bylo přijato rozhodnutí přenést centrum podpory těchto organizací na Kypr pod krytím společnosti "Golden been" se sídlem v Nikósii. Zmíněná společnost, jež bude mít plnou finanční podporu Libye, se bude zabývat především rozvědnou činností, nákupem speciální techniky k vybavení pěti až desetičlenných teroristických skupin a organizačním zabezpečením centrálních akcí.

/III. správa SNB/

vedení FMV
I., II., III. správa SNB

Rozdělovník:

s. Jakeš

s. Hegenbart

Návrh Statutu na vytvoření řeholní rady ČSSR

Představitelé mužských řeholních řádů v ČSSR zpracovali návrh Statutu na vytvoření řeholní rady ČSSR. V preambuli se autoři odvolávají na závěry II. vatikánského koncilu, ústavu ČSSR, čl. 18 a 20 Všeobecné deklarace lidských práv, zásady 16-4-C vídeňského setkání 1989 a stanovisko GP ČSSR z 29.9.1968. Cílem vytvoření řeholní rady ČSSR je zájem na řešení otázek rozvoje řeholního života v ČSSR, pastorační činnosti, charitativních otázek, projednávání církevních, politických a státních vztahů a jednání s církevními ústředními úřady. Návrh statutu dále obsahuje organizační otázky (členství, řízení, volby předsedy a výboru atd.). Členy řeholní rady mají být vyšší řeholní představení s trvalým bydlištěm v ČSSR.

Na zpracování návrhu se podíleli představení františkánů, jezuitů, dominikánů, premonstrátů a Maltézských rytířů. Návrh byl dne 1.7.1989 předán bývalým provinciálem františkánů KUBÍČKEM a představeným salesiánů VIKEM budapeštskému kardinálovi (zúčastnil se oslav narozenin TOMÁŠKA), který jej má doručit do Vatikánu.

(Správa SNB Praha)

Rozdělovník:

s. Jakeš

vedení FMV
I, II, Správa SNB
Správa SNB Praha

Názory rakouského diplomata

Pracovník Spolkového ministerstva zahraničních věcí Rakouska Peter PRIES, který v letech 1985-1988 působil na ZÚ Rakouska v Praze, při hodnocení současných vztahů mezi ČSSR a SSSR uvedl, že vedení SSSR se značnou nelibostí nese pomalý proces přestavby ČSSR, neboť doufalo v to, že právě ČSSR z hlediska zeměpisné polohy, historických vztahů, ale i z hlediska hospodářských tradic se stane jakýmsi prostředníkem v rozvoji obchodních vztahů mezi NSR a SSSR.

Proto se vedení SSSR musí v současné době spoléhat alespoň na MLR a doufat v to, že tato se stane pro SSSR prostředníkem v rozvoji obchodních vztahů alespoň s Rakouskem a to i přes tu skutečnost, že MLR k tomu nemá takové reálné předpoklady jako právě ČSSR. MLR chybí nejen historické, ale zejména ekonomické předpoklady. Tato skutečnost se odrazila i v tom, že vedení SSSR nemá žádné podstatnější výhrady k připravovanému vstupu Rakouska do EHS a to i přes tu skutečnost, že SSSR je jedním ze signatářů státní smlouvy o trvalé neutralitě Rakouska, neboť si je vědom toho, že po případném přijetí Rakouska do EHS, může tento stát získávat mnohem modernější technologie.

K současné vnitropolitické situaci v ČSSR bylo ze strany PRIESE konstatováno, že současná vnitropolitická krize se bude v ČSSR i nadále prohlubovat. Je však nutné konstatovat, že její počátky se datují již od roku 1970, kdy bylo z řad KSČ vyloučeno kolem 500 000 zkušených funkcionářů a členů. V sedmdesátých letech proto do různých stranických funkcí nastoupila tzv. druhá garnitura, která se vzhledem ke své nezkušenosti začala ihned dopouštět ve své práci zásadní chyby, neboť opoměla jeden ze zásadních úkolů, tj. vychovávat a připravovat své nástupce.

Tímto vlastně došlo v současné době ke vzniku určité mezery mezi starou a střední generací členů KSČ, což vyústilo v politickou krizi.

/II. správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Hegenbart

vedení FMV
I. a II. správa SNB

Jednání exponentů "charty-77" o taktickém postupu opozice

Signatářka "charty-77" Dana NĚMCOVÁ při jednání se signatářem "charty-77" Václavem BENDOUBOU o petici "Několik vět" a aktivitách a činnosti opozice sdělila, že podle jejího názoru petici podepisují lidé všech profesí a postavení, komunisté i nestraníci. Je nutno věnovat mimořádnou pozornost členům strany, kteří se nesmí osobně bát změn ve společnosti (doslovně řekla: "členům strany by nikdo neměl ani zkřivit vlas na hlavě"), ale musí se do úsilí o ně plně zapojit a čelit pokusům vedení o uchování současného stavu.

Dále se vyjádřila, že ve společnosti je nutno všestranně prosazovat ideu národního usmíření a tolerance v činech a skutcích, nejen slovy. Režimu neustále nabízet dialog a neuzavírat se kompromisům. Hledat cesty k novým způsobům výkonu moci při udržení kontinuity (uvedla: "působí tu setrvačnost, bez kontinuity se všechno rozletí, lidé by si při překotných změnách nevěděli s ničím rady a vrhli by se jeden na druhého"), to však neznamená, že by se podbízeli. Je nutno se orientovat v činnosti opozice na PLR a MLR, ale především SSSR, zejména na určité skupiny a osoby, především zvolené poslance. Nelze dopustit, aby činnost opozice křížila nebo ztěžovala plány Rusů na společný evropský dům, protože tím by se veškeré snažení opozice ukázalo jako možná provokace; s Rusy je nutno počítat.

Václav BENDA se vyjádřil v tom smyslu, že je třeba postupovat tvrdě a nekompromisně. Veškerá činnost by měla směřovat k odstranění stávajícího společenského zřízení v ČSSR. Je pro konfrontaci se státní mocí. Rovněž nesouhlasí s tím, že by se měli tolerovat členové KSČ tak, jak se k tomu vyjádřila NĚMCOVÁ.

/II. správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra

s. Hoffmann
s. Fojtík
s. Hegenbart

*vedení FMV
I. a II. správa SNB*

Současná politická situace v NDR

Vnitropolitická situace NDR se v uplynulém období vyznačovala stabilitou a vcelku úspěšným rozvojem ve všech oblastech společenského života NDR. Přes tento relativně vyrovnaný vývoj společnosti se i v tomto období projevovaly výrazné negativní tendence. Došlo ke značné aktivizaci církví (zejména evangelické) a to vedlo ke zvýšení napětí mezi státem a církví. Před volbami, které se konaly v květnu t.r. se zvýšila i aktivita tzv. okrajových opozičních skupin, která v následném období po volbách vyvrcholila oficiálními protesty proti volebním výsledkům v některých, opozicí sledovaných obvodech. Této situaci a snahám o její vyhrocení státní orgány čelily především politicko-administrativními prostředky.

Pro současný vnitropolitický vývoj v NDR je charakteristické, že stejně jako v minulých obdobích nebyla na kompetentních místech prováděna podrobná analýza přetrvávajících problémů a nedostatků společnosti NDR. Při každé příležitosti je zdůrazňováno, že zásadní význam pro další vývoj mělo 7. zasedání UV SED v prosinci 1988, které stanovilo rozhodující úkoly až do sjezdu v roce 1990.

Státní a politické orgány vyvinuly velké úsilí o aktivizaci politických organizací a všech složek Národní fronty v předvolební kampani ke komunálním volbám. Přes tuto skutečnost byl z řady obvodů a míst avizován klesající zájem veřejnosti o výsledky voleb, což se projevilo především v nižší účasti voličů. Veřejností NDR nebylo pozitivně přijato udělení volebního práva cizincům působícím v NDR déle než 6 měsíců. Proti jejich poprvé umožněné kandidatuře na poslanecká místa byly z řady míst vzneseny protesty. Stejně tak bylo poukazováno na formálnost volebního systému. Pod vlivem západní propagandy byly požadovány svobodné demokratické volby podle vzoru SSSR a jiných ZSS.

V současné době je ve stranických organizacích věnována pozornost přípravě výročních členských schůzí, které proběhnou v závěru roku a současně i následné výměně členských legitimací.

Je zdůrazňováno, že vedení SED hodnotí současnou situaci a stanovenou koncepci jako dialektiku kontinuity a obnovy. Nepokládá ji tedy za ukončenou - zdůrazňuje však, že není potřeba na ní cokoli měnit, pouze ji tvůrčím způsobem obohacovat a rozvíjet. Přitom je třeba brát v úvahu specifika socialistické společnosti vybudované na německé půdě v průběhu čtyř desetiletí.

Ekonomická oblast je charakterizována úsilím o plnění stanovených plánů. Obdobně jako v roce 1988 tak i v prvním pololetí t.r. se v řadě podniků a celých odvětví nepodařilo splnit plánované úkoly rozhodující pro tvorbu národního důchodu. Klíčovou otázkou je nedostatek pracovních sil. Pomalejší růst tvorby národního důchodu též ovlivňuje opožďování uvádění investic do provozu.

Základní strategií SED při rozvoji národního hospodářství je mimořádný tlak na zavádění klíčových technologií do výroby, řešení bytového programu jako sociálního programu a to vše v podmínkách neustále se zvyšující životní úrovně pracujících.

Vnější ekonomické vztahy NDR vůči socialistickým zemím byly charakterizovány zvýšenou intenzitou obchodní výměny a hospodářské spolupráce se Sovětským svazem. Výrazněji než v minulosti požaduje SSSR za dodávky surovin hodnotné zboží - především elektroniku a špičkové obráběcí stroje. Výrazem spolupráce v oblasti elektroniky je založení společného podniku "CENTRON", na němž se NDR podílí soft ware. Jedná se o první společný podnik z celkově uvažovaných 40 projektů, které však byly v poslední době zredukovány na pouhých 19.

ČSSR zůstává po Sovětském svazu druhým největším obchodním partnerem. Odrazem těchto vztahů jsou i časté návštěvy nejvyšších politických a státních činitelů obou zemí. NDR nadále považuje ČSSR za spolehlivého obchodního partnera, přestože zejména v 1. pololetí t.r. vznikla řada nedorozumění a nejasností ve vzájemných vztazích vzhledem k restrukturalizaci čs. národního hospodářství. K určitému uklidnění došlo po setkání předsedy SPK NDR Schürera s předsedou vlády ČSSR s. Adamcem, který jej ujistil, že dohody uzavřené na úrovni státních podniků a kombinátů budou nadále garantovat resortní ministerstva.

Do protikladu je naopak stavěna hospodářská spolupráce NDR s MLR a PLR. Ekonomický rozvrat v těchto zemích neposkytuje NDR záruku plnění dříve uzavřených dohod. Z důvodu zadlužení se obě země zaměřují na spolupráci s věřitelskými zeměmi - konkrétně NSR a USA. Předpokládané ztráty v obchodu s těmito zeměmi se NDR snaží kompenzovat intenzivnější spoluprací s Rumunskem a Bulharskem

Intenzita spolupráce s NSR a Záp. Berlínem pokračuje v nastoupeném trendu v roce 1988. Ve vzájemné výměně zboží bylo dosaženo v 1. pololetí 10 % nárůstu proti stejnému období r.1988. Zintenzivnily se přímé kooperace ve výrobě, vědě a výzkumu. Např. v květnu t.r. byla uzavřena licenční dohoda o stavbě lodních jeřábů v NDR se západoněmeckou firmou Orenstein a Koppel. Ve stejné době bylo otevřeno nové překladiště v přístavu Saarlouis, na jehož překládovém zařízení se podílel kombinát TAKRAF z NDR. Dále byla zakoupena licence na výrobu autorádií Blaupunkt v NDR a bylo by možno jmenovat další příklady svědčící o rozvoji spolupráce obou německých států. V posledním období se dostává do popředí zájmu obou zemí spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí. Pro tyto účely byl vytvořen společný fond, ze kterého mají být hrazeny objekty chránící čistotu vod a ovzduší. Technici z NDR staví v poslední době v okrese Göttingen automatickou čističku vody jako zakázku pro západoněmeckého odběratele. NSR se na druhé straně podílí dodávkami technologií odsiřování zplodin z uhelných elektráren.

Vztahy k Záp. Berlínu se po zvolení nového senátu v čele se starostou Momperem/SPD dostávají na novou kvalitu. Politickým kapitálem pro stranu NDR je zejména jasné stanovisko vládnoucí koalice SPD a AL k reálné existenci obou německých států a v otázce Záp. Berlína, které koresponduje s oficiálním názorem NDR. Při první oficiální návštěvě W. Mompera v NDR byla dohodnuta řada projektů v oblasti kulturní výměny a hospodářské i vědeckotechnické spolupráci. Jde především o společnou účast na objektech ochrany životního prostředí, o vzájemnou výměnu specialistů a o výrobní kooperaci.

Aktivizace opozičních seskupení

Z dosavadních poznatků o formování opozice v NDR jednoznačně vyplývá, že zvláštní pozornost zasluhuje ta část, která fakticky existuje pod zastřešením církve. Její cestou jsou nejen získávání další přívrženci, ale ve spolupráci se Západem je tak určována ideová náplň, jsou poskytovány potřebné argumenty a hlavně pod přímým vlivem církve je projevována snaha o sjednocení opoziční činnosti a jejího zaměření.

V uvedeném smyslu zvýšila svoji aktivitu zejména evangelická církev. V širší míře než dosud se zaměřuje na práci s laiky a na získávání nových věřících či sympatizantů. Orientuje se na vyzvedávání aktuálních témat přitažlivých pro mládež a inteligenci - jako např. ochrana životního prostředí, zlepšení sociálních podmínek, uvolnění cestování do NSR, odmítání služby ve zbraní apod. Současně s tím se evangelická církev nevzdala možnosti uplatňovat v dialogu se státem i některá trvale odmítaná tzv. "tabu" témata, čímž vlastně jedná v zájmu opozice. Vzájemný dialog mezi státem a církví se přiosťřil zejména v otázkách hodnocení způsobu psaní a informování některých církevních periodik, které překračovaly rámec své působnosti a stále častěji a kriticky se vyjadřovaly k celé řadě otázek společenského života v NDR, přičemž si nárokovaly právo stát se oficiálním mluvčím opozičních názorů a skupin.

Ke konkrétním vystoupením proti oficiální církevní politice státu došlo na ekumenickém shromáždění, které se konalo od 26. do 30.4.1989 v Drážďanech na závěr dvou předchozích zasedání konaných v únoru 1988 rovněž v Drážďanech a říjnu 1988 v Magdeburgu. Tím byl v NDR zakončen mezicírkevní diskusní proces k otázkám míru, spravedlnosti a zachování lidstva, ke kterému vzešla iniciativa na celosvětovém shromáždění církví konaném v roce 1983 ve Vancouveru. Přes odpor státních orgánů i loajálních církevních kruhů byly do programu zařazeny a projednány materiály: "Orientace a pomoc v rozhodování o otázkách služby ve zbraní a předvojenské výchově" a "Více spravedlnosti v NDR - naše úloha

a naše očekávání", v nichž byl dán návod zaměření opoziční činnosti vůbec. V jednom z dokumentů se uvádí: "Od samého nástupu do školy jsou děti donucovány ke vstupu do pionýrské a později mládežnické organizace, jsou přijímány po socialistickém způsobu do života a musí se podrobit předvojenské výchově. To, že se stávají objektem cíleného ideologického působení, vede ke konformismu a oportunismu. Za každého občana NDR rozhodují jiní. Jen stát a politické vedení má právo posoudit, co je pro jednotlivce i pro společnost jako celek potřebné a dobré. Občanu, obklopenému touto nenormální péčí, nakonec dojde, že teoreticky může vše, ale prakticky vůbec nic. Takto vzniká napětí mezi vládoucími a ovládanými, což negativně ovlivňuje vnitřní mír a následně i mír v celém evropském domě". V závěru tohoto dokumentu je potom dána podrobná instrukce, jak vést a řídit masy v zájmu zvýšení úlohy církve a jejího podílu na státní moci.

V rámci uvedených pokynů jsou potom v církevních zařízeních organizovány besedy k "zájmovým a aktuálním otázkám", které jsou využívány k ovlivňování jejich účastníků a hlavně samozřejmě mládeže. Se snahou zmírnit toto negativní působení bylo založeno a ustaveno "Sdružení volnomyšlenkářů", které si klade za cíl nahradit církev v jejím politickém působení na veřejnost.

Aktivizace politické opozice působící zejména na církevní půdě ovlivňovala celkově vnitropolitickou situaci v 1. pololetí r. 1989, což se projevilo zvláště v souvislosti s přípravou a konáním květnových voleb do zastupitelských orgánů. Duchovní inspirací nebylo jenom propagandistické působení ze Západu. Opozice zneužívá ke svým záměrům i probíhající proces "glasnosti" v SSSR. Politické a státní orgány NDR těmito tendencím čelí zesílenou propagandou, ve které zdůrazňuje přednosti centrálního řízení a plánování, bez kterých by nebylo dosaženo dosavadního stupně rozvoje hospodářství a sociálních jistot pracujících.

(Představitel FMV v NDR)

Rozdělovník:

s. Hegenbart

vedení FMV
I, II, VII, Správa SNB
KS SNB

archiv
bezpečnostních
složek

